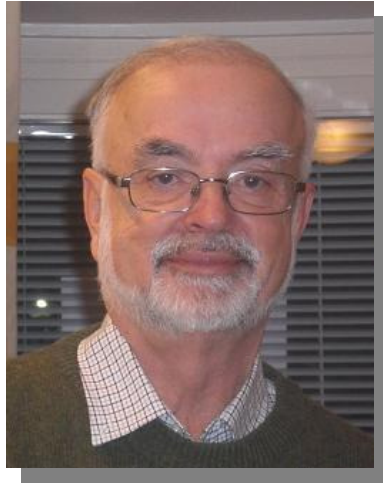

”Esperanto över 50 miljoner träffar”

Så heter den bok som esperantolegenden *Lars Forsman* nyligen (2010) publicerat. Lars har arbetat som språklärare på Karlskoga folkhögskola i 37 år, från 1966 tills han gick i pension 2003. Men han fortsätter vara engagerad, bland annat genom att ha studiecirkel i esperanto. Han är också rektor för Svenska Esperanto-Institutet sedan 2001.

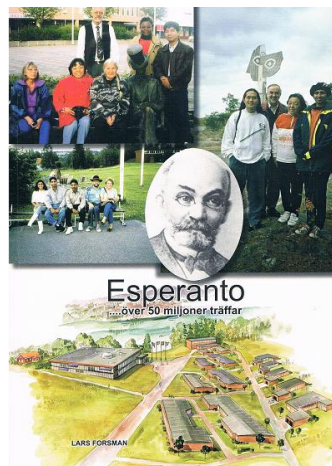

Lars Forsman

Ludvig Zamenhof

I slutet på 70-talet hörde han ett föredrag om esperanto och om den polske ögonläkaren Ludvig Zamenhofs arbete för att utveckla språket och blev mycket berörd. Lars undervisade i flera språk på folkhögskolan och han blev lockad att lära sig esperanto. I boken beskriver han utvecklingen, både av sitt arbete med att utveckla esperantolinjen på folkhögskolan och av språkets utveckling i världen. Det arbete han lagt ner på att utveckla språkundervisningen är enormt imponerande. Han var tvungen att själv skriva läromedel, övningsböcker och textböcker som underlag för undervisningen. Han har kontakter med esperantister runt om i världen. En del av dem föreläste också på kurserna.

Eleverna kom från världens alla hörn, från både öst och väst, och det dröjde inte länge förrän alla kunde börja kommunicera med varandra, trots enorma språkskillnader. De började

samtala på esperanto. Efter fyra månaders heltidsstudier tog de examen på linjen och kunde behärska språket förvånansvärt bra. En del elever blev helt otroligt skickliga och blev själva esperantolärare i sina länder. Lars berättar om många enskilda elever i boken. Många Martinusvänner, mest danskar, har studerat för honom bland annat Ole Therkelsen, Einar Hjorth, Mathias och Jonas Dalmoose, Sara Sofia Langkilde och Sören Jensen m.fl. (på skolan talade man om *La dana invado, Den danska invasionen*) men även Viljo Mentu studerade där.

Ole Therkelsen berättar i artikeln *Esperanto och kosmologi* (Kosmos nr 7, 2009) om Martinus syn på det framtida världsspråket som han menar kommer att vara esperanto. "Vad skulle det annars bli?" som Martinus uttryckte det. Martinus menade att språket "är skapat utifrån de gudomliga principerna...". Ole har i artikeln plockat fram flera utdrag ur föredrag, frågestunder och rådsmöten när Martinus uttalar sig om det internationella språket, esperanto.

Lars Forsman drevs bland annat av Leo Tolstojs ord: "Den som vet vad esperanto står för, för den är det omoraliskt att inte föra det vidare." Lars berättar att Tolstojs fascination för språket en tid skapade problem för utbredningen i Ryssland. Språket blev ett hot mot makthavarna, eftersom det möjliggjorde för människor att kunna tala med varandra och då skulle det bli svårt att kriga. Hitler och Stalin förbjöd esperanto.

Lars och andra esperantister har fått kämpa mot många fördomar och förlöjliganden: Att esperanto tar över nationella språken! Att esperanto inte har någon kultur. Att esperanto är konstgjort och ordfattigt, ett dödt språk. Att man inte har någon nytta av esperanto och många fler. Han argumenterar trovärdigt och logiskt mot alla dessa fördomar i boken. Verkligen själv motbevisar alla fördomsfulla påståenden om "brodersmålet", esperanto.

En av Lars styrkor var hans stora pedagogiska intresse och engagemang. Han har utvecklat ett undervisningssätt som underlättade för alla att lära sig, snabbt och enkelt. Eleverna förstod ju inte varandra, endast med hjälp av esperanto, så det gällde att skapa en positiv gemenskap, möjligheter och motiv för att samtala enkelt och snabbt vid fikabordet och genom gemensamma projekt och utmaningar, vilket motiverade eleverna att studera intensivt. Till sin hjälp hade han ett språklaboratorium. Detta fantastiska pionjärbete berättar Lars om i boken, som därmed inte bara riktar sig till *esperantointresserade* utan även till *pedagogiskt intresserade* läsare. Lars ger många konkreta exempel på hur han byggde upp språkundervisningen, bland annat genom att han lagt in glosor och grammatikregler i boken. Så när man läst boken om esperanto kan man en hel del glosor och även grammatikregler, vilket är ett mycket smart drag. Man börjar få en klar bild över hur glosorna ser ut, hur lätta de är att förstå och minnas, hur den enkla grammatiken är uppbyggd och hur meningar formuleras.

Lars har utarbetat några enkla studiehäften som gör att man faktiskt kan studera på egen hand. Det gäller bara att få *uttalet* klart för sig, för om man lärt fel är det svårt att lära om. Men även detta är enkelt eftersom man talar som man skriver – med ytterst få undantag. Lars tar engelskan som exempel, som han menar egentligen är två språk, det talade och det skrivna. Men esperanto lärde sig alla i början utan hjälp av lärare eller ljudband. Zamenhof utarbetade några tunna häften som spreds. Det var bara han och hans hustru som arbetade med språket. En dag knackade det på dörren och en främmande man hälsade på esperanto och sa: "Ĉu mi havas la honoron paroli kun Doktoro Esperanto? /Har jag äran att tala med doktor Esperanto?" Det var första gången Zamenhof hörde språket talas av någon annan och det var inledningen till "det första samtalet på esperanto".

I slutet av boken ger Lars dels en kronologisk beskrivning av hur språket utvecklats och några historiska punkter, dels har han bifogat Utbildningsradions språktest så man kan testa sina egna kunskaper.

Jag kunde inte slita mig från boken. Jag fick den för ett par dagar sedan, och jag blev så inspirerad att jag lockade med mig min dotterdotter, Molly 13 år, till en kurskväll med Lars. Han har studiecirkel en gång i veckan sen ett par år tillbaka här i Örebro. Det var en riktigt

rolig, mycket lärorik och givande studiekväll. Så nu ska jag och Molly läsa läxor inför nästa vecka.

Jag vill mycket varmt rekommendera boken för en djupare förståelse för det fantastiska språket och för en inblick i hur Zamenhof kämpade för att lyckas få skapa språket trots det stora motstånd han hade från fadern och omgivningen. För Martinusvänner är boken nästan ett måste. Ett tips: Lars är också en inspirerande föreläsare.

Boken kostar 169 kronor men Lars Forsman erbjuder Martinusvänner att köpa den för 125 kronor. Han kan nås via mail: larsespo@yahoo.se eller telefon 0586-548 11 (Karlskoga).

Pia Hellertz, fil.dr. universitetslektor – november 2010

Esperantos snabba spridning ut
över världen saknar motstycke.

Lars har stoppat in många trevliga små teckningar som han själv gjort i boken (inscannade här).